

Posudek na bakalářskou práci Alžběty Tiché „Národní socialisté v Národní frontě v letech 1945-1948“, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav politologie, Praha 2012, 61 stran rkp.

V předložené bakalářské práci se Alžběta Tichá zabývá politickými aktivitami Československé strany národně socialistické v poválečných letech období s důrazem na období mezi létem 1947 a únorovou politickou a vládní krizí v roce 1948. Práce je rozdělena vedle úvodu a závěru do tří výkladových kapitol. V první kapitole se autorka zabývá stručným přehledem vývoje obnovené strany po roce 1945, zasazuje ji do systému politických stran Národní fronty, pokusila se charakterizovat mocenské postavení národních socialistů. Ve druhé kapitole se autorka zabývá výkladem zostřující se vnitropolitické krize v kontextu nástupu studené války v mezinárodních vztazích. Upozorňuje na proměnu postupu národních socialistů ve vládě i v Národní frontě po vynuceném odmítnutí československé účasti na Marshallově plánu v létě 1947 a nátlaku na československou vládu ze strany tehdejšího SSSR. Autorka dále popisuje pokus politiků národně socialistické strany soustředit ke spolupráci tehdejší nekomunistické strany v ČSR a připomíná i dílčí mezníky tehdejšího politického vývoje, které ověřovaly možnosti a smysl této spolupráce – hlasování o milionářské dávce, vyšetřování pokusu o atentát na tři nekomunistické ministry, krize na Slovensku či jednání o rozšíření Národní fronty o prokomunisticky orientované společenské organizace. V závěru této kapitole se pak autorka věnuje výkladu postupu a postojů národně socialistického vedení v době únorové krize v roce 1948. Třetí kapitola je pak věnována osobnosti prezidenta E. Beneše a jeho vzbábám k národně socialistické straně a jejím vedoucím funkcionářům. V této části práce se autorka také zamýšlí nad polemikami o roli prezidenta v době únorové krize a jeho možných podnětech k postupu politiků národně socialistické strany. A. Tichá ve svém výkladu správně upozorňuje na problémy politiky a představ národních socialistů. Připomíná, že určitým podnětem vedoucím k jistým přeceněním pozic a možností strany byl volební výsledek z jara 1946, kdy se národní socialisté stali druhou nejsilnější politickou stranou a měli tak představu, že tato pozice jim umožnila vystupovat razantněji v povolebním období – jak ve vládě či NF, tak i ve veřejném politickém prostoru jako v podstatě nejsilnějšímu politickému protivníku komunistů. Zároveň si neuvědomovali, že komunisté nechtěli postupovat v cestě za mocí pouze politickými prostředky. V tomto složitém vývoji sehrála také důležitou roli řada kroků a představ, které protikomunistickou frontu i národní socialisty oslabovaly – například vztah českých politických stran ke Slovensku či vzájemné konkurenční politické střety. Autorka též upozorňuje, že v době únorové krize 1948 národní socialisté přecenili pozici a postoje prezidenta Beneše a že sami nedokázali též mobilizovat své sympatizanty a straníky k otevřeným vystoupením proti komunistickému postupu.

Práci A. Tiché pokládám z hlediska výběru tématu i použité literatury za zajímavou. Domnívám se, že i na základě studia literatury bylo možné více vysvětlit pozici národních socialistů v rámci Národní fronty. Autorka však prokázala schopnost samostatně vyložit řadu dalších důležitých problémů české politiky sledovaného období.

Předkládaná bakalářská práce **Alžběty Tiché „Národní socialisté v Národní frontě v letech 1945-1948“** svým zpracováním a obsahem splňuje požadovaná kritéria, a proto ji **doporučuji** k obhajobě a v případě úspěšné obhajoby navrhuji ohodnotit ji klasifikačním stupněm **v ý b o r n ý**.

Prof. PhDr. Jiří Kocian, CSc.
vedoucí práce

V Praze 11. září 2012

PhDr. Emil Voráček, DrSc.
Historický ústav AV ČR, v. v. i.
Prosecká 76, 190 00 Praha 5
evoracek@seznam.cz

Posudek vedoucího bakalářské práce

Název práce:

Participace jako významný faktor politické kultury – pokus o srovnání české, polské a slovenské kultury

Autor práce: **Jan Vařák**

Vedoucí práce: PhDr. Emil Voráček, DrSc., Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Hodnocení:

Autor si vybral za téma své práce nesporně zajímavou, nejednoduchou byť hojně diskutovanou problematiku participace jako významného faktoru politické kultury. Právě v transformačních zemích, které si autor vybral pro svoji komparativně pojatou práci, se úroveň politické kultury i participace značně liší.

Autor práci přehledně rozčlenil do celkem čtyřech obsažených, dobře strukturovaných kapitol, které jsou odpovídajícím způsobem vyvážené.

V úvodních pasážích přehledně formuluje svá teoretická východiska, metodologii práce. V kapitole druhé, zaměřené na fenomén politické kultury se autor obšírně zabývá jednotlivými, často poměrně rozdílnými pohledy na politickou kulturu,

Obdobně je tomu i v kapitole následující, v níž autor pojednává otázku sociálního kapitálu. Vybral si zde jeden z fenoménů sehrávajících klíčovou roli pro participaci občanů ve společnosti. Vychází zde zejména z koncepce Roberta D. Putnama. Nicméně lze podotknout, že zde bylo záhodno použít i výsledky prací českého sociologa Ivo Možného, který se otázkou sociálního kapitálu a jeho místa jak v pádu autoritativního režimu v Československu, tak i úlohy sociálního kapitálu v následující transformaci zabýval. Obdobně by tomu bylo v případě Polska např. v práci Jerzyho Wiatra, resp. maďarského politologa Ivo Bayera. Do této kapitoly zařadil autor i problematiku s participací úzce související a sice místo občanské společnosti, která je poněkud popisná, resp. zabývá se celkově teoretickým pohledem, zde se autor mohl úspěšně zamyslet nad nejednoduchou problematikou obnovování občanské společnosti v průběhu sociálně-ekonomické a politické transformace. Autor prokázal schopnost aplikace teoretického pohledu na testování situace ve středo-východní Evropě, právě v subkapitole pojednávající o dvou metodologických

přístupech Natalie Letki (s. 35–38), tj. koncepcích „bottom-up“ a „top-down“, při vysvětlování vzniku sociální důvěry a jejího rozvoje.

S tímto teoretickým vybavením pak přistupuje k pokusu o vlastní komparaci vybraných empirických dat Česka, Slovenska a Polska. Zasloužila by si nicméně poněkud obsáhlejší vyjádření. Vychází opět z kritérií co nejpodobnějších kritériím, které používají klasikové výzkumu politické kultury Almond a Verba, resp. zejména Putnam. Autor pracuje zejména se zjišťováním podpory institucím režimu, mezilidskou důvěrou, důvěrou vládním institucím, důvěrou v nevládní instituce, spokojeností s výkonem režimu, ale i fenoménem lidských práv a jejich vlivem. Odtud pak přistupuje ke zjišťování aktivity občanů. V pasáži nazvané diskuse pak zřejmě autor přináší nejcennější část své práce, která si vyžadovala značné zamýšlení a následující pečlivou formulaci problémů, které autor identifikoval.

Cením si toho, že autor na práci, kterou jsem vedl, zapracoval celou řadu připomínek, které, myslím práci velice prospěly. Přesto bohužel autorovi unikly některé formulace, resp. překlepy, které se občas vloudily i do názvů subkapitolek a měly být odstraněny další pečlivou korekturou. (např. na s. 31 Tocquille, Harms etc.)

Rozsah použité literatury, jakož i pramenů a způsob jejího použití odpovídá požadavkům na bakalářskou práci, potvrzuje šíři problému zkoumaného tématu a schopnost autora, orientovat se v literatuře.

Práce je cenná využitím bohatého empirického materiálu, který je zde prezentován početnými tabulkami, přehlednými mapkami, schémata převzatými z příslušné literatury.

Práce Jana Vařáka podle mého názoru **splňuje nároky na bakalářskou práci.**

Autor se dokázal zorientovat v nejednoduché problematice, s rozsáhlým množstvím dat se dokázal metodologicky vyrovnat a výsledky srozumitelně prezentovat v práci, která je psána i čtivým jazykem. Práce sice není zcela vyrovnaná, nicméně za důležité považují autorovu schopnost použít vybrané teoretické koncepty k interpretaci a analýze odpovídajících dat, jakož i pokusu o samostatné teoretické zhodnocení v závěru práce.

Práci **doporučuji k obhajobě.**

Navrhovaná známka: **velmi dobře**

PhDr. Emil Voráček, DrSc.

V Moskvě, dne 11. 9. 2012